

natuur•contact

Retouradres: Louis De Leeuw, Vlinderstraat 362, 1700 Dilbeek
Verantw. uitgever: Marc Bruneel, Brusselsesteenweg 639, 1731 Zellik

PB-PP|B-31151
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor Dilbeek
P908098

Activiteiten

zondag 7 mei – 14 u

Natuurwandeling in de vallei van de Zibbeek

Afspraak: Huisje Mostinckx, Dorpsplein, Sint-Martens-Bodegem

zondag 21 mei – 14 u

Natuurwandeling in de Wolfspuiten

Afspraak: Ingang CC Westrand, Kamerijklaan, Dilbeek

zaterdag 3 juni – 21 u 30

Avondwandeling op de Thaborberg

Afspraak: Parking Oud Michielsheem, Kattedroekstraat 199, 1700 Dilbeek

zondag 18 juni – 14 u

Natuurwandeling op en rond Ter Pede

Afspraak: losweg tegenover Roomstraat 186, Sint-Anna-Pede

zaterdag 1 juli – 10-16 u

Beheerswerken in de Zibbeekvallei

Afspraak: Brugstaat (verbinding Suikerenberg-Kraanstraat), St-M-Bodegem

zaterdag 26 augustus – 10-16 u

Beheerswerken op Ter Pede

Afspraak: losweg tegenover Roomstraat 186, Sint-Anna-Pede

Bekijk onze website voor de meest recente bijwerkingen.

Contacten Natuurpunt Dilbeek

Marc Bruneel, voorzitter,
0474/41 48 25 – marc.j.bruneel@gmail.com
Eric De Jonge, secretaris, 02/567 04 38 –
dejonge.verschaffel@gmail.com

Internet

Website: www.natuurpunt-dilbeek.be
www.facebook.com/natuurpuntdilbeek

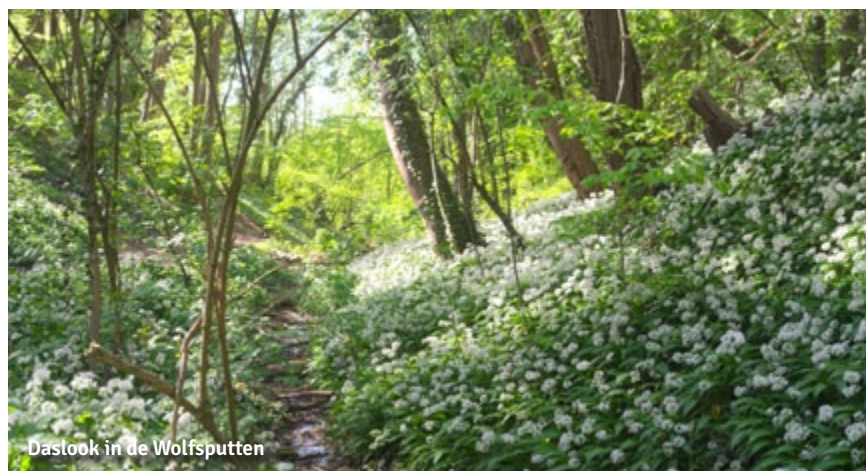
Elektronisch abonnement

www.natuurpunt-dilbeek.be/abo

Rekeningnummer

000-3250101-19

Tijd voor 4 x Dilbeekse natuur

Daslook in de Wolfspuiten

Mei en juni zijn de topmaanden voor de natuur in Dilbeek. Dan staan de meeste gebieden op hun mooist. Logisch dus dat we onze natuurverkenningen in die periode concentreren. We trekken er 4 keer op uit.

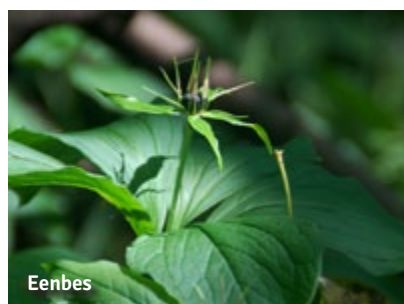
7 mei: Zibbeekvallei

Deze wandeling voert langs rustige straten naar enkele percelen waar Natuurpunt aan beheer doet. Dat gebeurt voor een goed deel via een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente. De biotopen variëren van bos over ruigte tot dotterbloemgrasland. Afwisseling troef, dus. En misschien duikt er wel een ijsvogel of een iepenpage op.

Afspraak: 14 u, Huisje Mostinckx.

21 mei: Wolfspuiten

De bossen van de Wolfspuiten geuren intens naar daslook rond deze tijd en ook de

Eenbes

laatste hyacinten staan nog in bloei. De lage weiden aan het Hongerveld blozen roze van echte koekoeksbloem en moeraskartelblad. En boven de poelen schieten libellen heen en weer. Er valt dus beslist een boel te beleven.

Afspraak: 14 u, hoofdingang Westrand

3 juni: Thaborberg

Dit keer maken we er een avondwandeling van in de hoop de glimwormen te zien knippen. Misschien snuffelt hier of daar wel een egel rond of blaft ergens een ree. In ieder geval zullen we vleermuizen horen met de bat detector.

Afspraak: 21u 30, parking oud Michielsheem, Kattedroekstraat

18 juni: Ter Pede

Als afsluiter maken we een rondje van Ter Pede. We trekken helemaal tot aan de Spanuit en ontdekken onderweg een verrassende planten- en insectenrijkdom. Bovendien kruiden we het verhaal nog met wat lokale geschiedenis. En u kan eens binnenpiepen in ons 'clubhuis'.

Afspraak: 14 u, losweg tegenover Roomstraat 186, Sint-Anna-Pede

U komt toch ook..?

NATUURPUNT IN ACTIE

■ **8 januari** De deelnemers aan de **cursus Klimaatgidsen** rondden hun activiteiten af met een bezoekje aan de Thabor. Onderweg kregen ze geregeld een hapje te proeven met daaraan gekoppeld een verhaal over het klimaat. Na afloop ontving iedereen zijn diploma en volgde een toast op het nieuwe jaar ☺.

■ **29 januari** De **Algemene Vergadering** bracht een 20-tal belangstellenden op de been ☺. Die kregen te horen dat de uitbouw van het natuurbeheer de belangrijkste prioriteit is voor 2017. Het duo Klaas & Wijn ☺ zorgde voor een gezellige ambiance tijdens de aansluitende nieuwjaardrink.

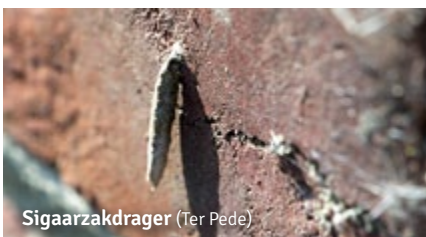

■ **4 maart** Voor de **beheersdag op Ter Pede** kwamen 17 vrijwilligers opdagen. Een succes ☺! Toch raakte het werk niet op één dag rond ☺. Méér op pagina 4.

Waarnemingen.be: het jaar start rustig

De eerste maanden van het jaar leverden zoals gewoonlijk geen geweldige oogst aan waarnemingen op. Wel werden iets meer zoogdieren gespot dan gewoonlijk: steenmarter, rode eekhoorn en zelfs hermelijn. En op de Thaborberg vertoonde zich een Amerikaanse rode eekhoorn. Waarschijnlijk een ontsnapt 'troeteldier'. Hopelijk is het er maar één en komt er geen invasie van. Leuker zijn de waarnemingen van steenuil op drie verschillende plaatsen en van de kerkuil in de Pedevallei. Hoewel er niet zo veel meldingen binnenliepen, waren er toch twee nieuwe soorten bij, wat het Dilbeeks totaal op precies 1990 brengt. Het gaat om de gestippelde houtvlinder, waarvan de rups tunnels vreet in levende bomen en de sigaarzakdrager, een bizarre nachtvlinder waarvan het wijfje haar hele leven in een cocon doorbrengt.

Sigaarzakdrager (Ter Pede)

Voetwegen door het Kluisbos blijven voor beroering zorgen!

In 2007 probeerde de eigenaar van het Kluisbos de voetwegen 99 en 102 – die langs het terrein van zijn villa lopen – respectievelijk te verleggen en af te schaffen. Dit leidde tot hevig protest, zowel van individuen als verenigingen en uiteindelijk verwierp de verantwoordelijke Vlaamse minister het dossier.

Begin 2016 lanceerde de eigenaar zijn aanvraag opnieuw. Het schepencollege besloot het dossier niet te agenderen op de gemeenteraad, maar werd daar door het ingrijpen van Open VLD – toevallig of niet de partij waarbij de eigenaar in het lokale bestuur zetelt – toch toe verplicht in september. Dat kon omdat een CD&V gemeenteraadslid overliep naar Open VLD en de zittende coalitie haar meerderheid verloor. De ge-

meenteraadsbeslissing om het dossier op te starten werd achteraf echter geschorst door de gouverneur na klacht van een gemeenteraadslid.

Met een halstarrigheid een hogere zaak waardig blijft Open VLD echter duwen om het dossier er door te krijgen. Op de gemeenteraad van februari herhaalde zich het scenario van september, zodat er opnieuw een openbaar onderzoek kwam.

De argumentatie van de eigenaar blijft grotendeels ongewijzigd en houdt weinig steek. Wat hij ook moge beweren: er is vanuit het oogpunt van natuurbehoud en bosbeheer geen behoefte aan een tracéwijziging voor voetweg 99. Het voorgestelde, nieuwe tracé is ook niet beter bewandelbaar dan het bestaande. En met de investeringen die nodig zijn voor het nieuwe tracé, kan je net zo goed het oude tracé verbeteren. Verder stelt de eigenaar dat het Dilbeeks wandelnetwerk geen hinder ondervindt van de voorgestelde ingrepen, terwijl er met voetweg 102 een cruciale schakel in de verbinding van het Kluisbos naar de Wolfspuutten zou verdwijnen.

Natuurpunt Dilbeek heeft dan ook een bezwaarschrift ingediend tegen deze aanvraag.

Het Grote Vogelweekend: huismus wint weer

Een absoluut recordaantal van 26.086 Vlaamingen hebben 508.636 vogels geteld tijdens het Grote Vogelweekend van eind januari. Maar met gemiddeld 27 vogels per tuin waren de Vlaamse tuinen leger dan ooit.

Voor de vinken en de koolmezen, die doorgaans de top 3 halen, lieten het afweten. Net als de pimpelmezen. In het geval van de mezen ligt de oorzaak vanzelfsprekend bij de rampzalige broedresultaten van vo-

rig jaar. Voor de vinken is niet duidelijk waarom de tuintellingen zo daalden, want er zijn wel grote groepen waargenomen in de open natuur.

Over heel Vlaanderen gemeten, vormen de huismus, de merel en de kauw de top 3 qua aantallen. In Vlaams-Brabant komt de kauw echter maar op de 9de plaats en staat de koolmees toch nog op 3. De top 10 bestaat al jaren uit dezelfde soorten. Enkel de volgorde fluctueert wat. De voorbije jaren blijkt de ekster overal enigszins op zijn retour, terwijl de spreeuw een beetje terrein herovertoert, vooral in West- en Oost-Vlaanderen en in de provincie Antwerpen.

De vogel die in het grootste percentage van de tuinen voorkomt is traditiegetrouw de merel, gevolgd door de roodborst. Behalve in Brussel waar de houtduif de tweede plaats opeist. De huismus staat in dit klassement pas op de 9de plaats.

Top tien qua aantallen

Vlaanderen	Vlaams-Brabant
Huisumus	Huisumus
Merel	Merel
Kauw	Koolmees
Vink	Vink
Koolmees	Houtduif
Houtduif	Pimpelmees
Turkse tortel	Ekster
Pimpelmees	Turkse tortel
Spreeuw	Kauw
Ekster	Zwarte kraai

Distels bestrijden hoeft niet meer!

Citroenvlinder op speerdistel

Provincies en lokale overheden konden terreineigenaars verplichten om vier distelsoorten – akkerdistel, speerdistel, kruldistel en kale jonker – integraal te verdelgen op basis van een 30 jaar oud Koninklijk Besluit. Maar de federale overheid is eigenlijk niet bevoegd in dergelijke natuurzaken. De bestrijdingsverplichting is daarnaast verouderd, zinloos en slecht voor de natuur. Daarom startte Natuurpunt een juridische procedure bij de Raad van State en die heeft Natuurpunt recent gelijk gegeven.

De basis voor de distelbestrijdingswetgeving dateert uit de 19de eeuw, toen landbouwers nog met blote handen en voeten in contact kwamen met paardenmest en op die manier riskeerden om tetanus op te lopen, wanneer de stekels wondjes veroorzaakten tijdens het werk. Met de mechanisering van de landbouw is dat risico verdwenen en de toenmalige noodzaak voor de totale distelbestrijdingsplicht compleet achterhaald.

Vandaag de dag is de heksenjacht op de distel onwenselijk. In natuurgebied is ze ook in strijd met het doel om de natuur te beschermen. Distels vervullen namelijk een belangrijke rol als schakel in een ecosysteem, bijvoorbeeld als nectarplant voor bedreigde bijen en vlinders. Daarnaast wordt bij bestrijding vaak gebruik gemaakt van schadelijke, chemische bestrijdingsmiddelen.

De totale bestrijding is ook erg duur: het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO) berekende dat de bestrijdingsverplichting de belastingbetaler tussen 5 en 10 miljoen euro per jaar kost. Die middelen kunnen beter besteed worden.

Goed nabuurschap

Wil Natuurpunt dan elke distel laten staan? Nee, dat ook niet. Goed nabuurschap, waarbij akkerdistelhaarden in de buurt van landbouwpercelen en tuinen verwijderd worden, kan lokale overlast intomen en het probleem

tot zijn ware proportie herleiden. Onderzoek heeft uitgewezen dat het overgrote deel van de zaden in een cirkel van 20 tot 40 meter rond de distelhaard valt. Van problemen op grotere afstanden is dus geen sprake.

Distels zijn pioniers die voedselrijke, verstoorde bodems verkiezen en verdwijnen op termijn wanneer de bodem dicht groeit met andere kruiden. Bespuiten met onkruidverdelger of verwijderen heeft vaak weinig zin. Wanneer bij het maaien en afvoeren gezorgd wordt voor zo weinig mogelijk bodemverstoring verdwijnen de distels op termijn vanzelf.

Geen rechtsgrond

Met de staatshervorming van 1980 werd natuurbescherming, en daarmee ook wilde plantenbestrijding, een gewestelijke bevoegdheid. Het distelbestrijdingsbesluit dat door de federale overheid werd afgekondigd na deze datum, in een Koninklijk Besluit uit 1987, overschreed deze bevoegdheid. Gemeenten en provincies die distelsancties oplegden op grond van de federale wetgeving hadden dus geen rechtsgrond. De federale wetgeving was daarnaast ook in strijd met de Vlaamse natuurwetgeving en het berrbesluit, die samen specifieke regels opleggen voor het verwijderen van vegetatie en het gebruik van pesticiden. De Raad van State bevestigt in haar arrest dat de rechtsgrond ontbreekt en gemeentes/provincies dus geen sancties kunnen opleggen aan wie nalaat distels te bestrijden. Tenminste: momenteel niet. Want vanuit landbouwkringen en de fytofarmaceutische industrie wordt er hard gelobbyd om distelbestrijding opnieuw te verplichten. In de parlementaire commissie Leefmilieu liet minister Schauvliege alvast weten dat er nieuwe wetgeving op komst is.

‘Clubhuis’ op Ter Pede: wie helpt met de laatste loodjes?

Ons gebouwtje op Ter Pede heeft de voorbije maanden een heuse gedaanteverwisseling ondergaan. De kille stal is omgebouwd tot een gezellig clublokaal en het schuurtje kreeg een grondige opknapbeurt. We gebruikten daarbij hoofdzakelijk recuperatiemateriaal en schone technieken. De verlichting werkt puur op de energie van fotovoltaïsche zonnepanelen. Op de zuidmuur zit buiten een zonneconvector die via een buis door de muur warme lucht naar binnen brengt. De vloer en de muren zijn geïsoleerd met oude tapijten uit de kringloop. En wie zo nodig moet, kan gebruik maken van het zelfgebouwde composttoilet. Het is er echt al knus, maar er zijn nog wat losse eindjes vast te knopen.

Zo hebben we nog enkele tapijten nodig om de isolatie helemaal af te werken. Ze moeten minstens 2,35 lang zijn en liefst effen bruin of beige van kleur. Ook gordijnen van die lengte zijn welkom om de ruimte in twee te kunnen delen. Verder zoeken we vooral mensen die enkele uren de handen uit de mouwen willen steken. Er ligt een stapel stammetjes klaar die op de juiste maat zouden moeten worden gezaagd voor de houtkachel. En de hoop steenpuin voor de deur wacht al maanden op enkele dapperen die hem tot briquillon willen kloppen. Heb je bruikbaar materiaal? Of tijd en goesting om er eens flink tegenaan te gaan? Seintje naar info@natuurpunt-dilbeek.be of 0474414825.

Geslaagde beheersdag(en) op Ter Pede

‘Natuurbeheer wordt de uitdaging voor 2017’ schreven we in het vorige nummer van natuur-contact. We zijn dan ook heel blij dat de eerste beheersdag op Ter Pede redelijk goed is verlopen. Het was lang geleden dat we nog 17 vrijwilligers bijeen kregen. Hartelijk dank aan iedereen!

De hoofdprijs was een zone vrij te maken van elzen zodat dotters, gele lis en andere bloemen opnieuw konden opschieten. Geen sinecure, zeker niet in het drassige overstromingsgebied, maar met vereende krachten

lukte het toch. De stammetjes werden gestapeld tot een lange houtwal. Ondanks alle hard labuur raakte het geplande programma niet helemaal afgewerkt want het riet, dat samen met de elzen sneuvelde, bleef liggen en dat zou de groei van de gewenste soorten belemmeren. En we hadden ook nog voorzien om 300 boompjes te planten, maar waren blijven steken op de helft.

Natuurklusteam

Vooraf dank zij de nieuwe leden die zich dit jaar bij de kerngroep aansloten, lukte het nog vrij vlot om het werk alsnog helemaal af te ronden. Maar dat zal niet altijd passen. Daarom willen we graag een natuurklusteam oprichten dat kleinere werkjes opknapt. Het is de bedoeling om twee keer in de maand enkele uren aan de slag te gaan in onze gebieden. Interesse? Seintje naar info@natuurpunt-dilbeek.be of 0474 414 825.

Zeldzame zwarte populier ook in Dilbeek?

Onlangs ontdekte het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) dat een imposante populier langs het Roofriders-wandelpad in Affligem geen Canada is, maar een echte, autochtone Zwarte populier (*Populus nigra*).

Deze boomsoort geldt als een van de meest bedreigde in Europa. In Vlaanderen is hij bijna uitgestorven. Het INBO kent maar enkele honderden exemplaren, vooral uit de valleien van de IJzer en de Dender. Onderzoek op 400 exemplaren toonde bovendien aan dat het genetisch maar om 26 verschillende bomen ging. De Zwarte populier uit Affligem heeft wel een ander genetisch profiel.

De Zwarte populier komt van nature voor in oobossen langs oevers van dynamische rivieren. Het zaad verspreidt zich namelijk via het water stroomafwaarts en kiemt op vlakke oevers en grindbanken. Die komen nauwelijks nog voor langs onze meestal ingedijkte rivieren. Natuurlijke verjonging kan dus enkel op plaatsen zoals de Grensmaas, waar de rivier opnieuw de kans krijgt zich dynamisch te ontwikkelen. Maar zelfs daar

zou de soort eerst opnieuw geïntroduceerd moeten worden.

Intussen zou de aanplanting van Zwarte populier als knotboom of houtwal kunnen bijdragen tot het behoud, maar er is in België gewoon geen autochtoon plantgoed voorhanden. Enkel de zuilvormige cultivar – de ‘Italiaanse’ populier – die eigenlijk uit de Balkan stamt, wordt gecommercialiseerd. Enkele Nederlandse boomkwekers hebben de originele vorm uit de Lage Landen wel in huis. Misschien een idee voor Ter Pede...

In de Zwijnenbergstraat in Lennik, net over de grens met Schepdaal, staan enkele hakhoutstoven van Zwarte populier, die overigens als landschap zijn beschermd. Het is dus niet uitgesloten dat hij ook in Dilbeek nog te vinden is. Maar het onderscheid tussen de Zwarte populier en de alomtegenwoordige Canadapopulier – een kruising tussen *Populus nigra* en de Noordamerikaanse *Populus deltoides* – is subtiel: bij de zwarte populier komen de twee onderste zijnerf samen met de hoofdnerf aan de bladsteel onder-

Das zoekt (t)huis

Met de steun van de provincie loopt bij Natuurpunt Studie nog tot het eind van dit jaar een project ‘Terugkeer van de Das in West-Brabant. Kansen en knelpunten’. Het is de bedoeling om zo veel mogelijk informatie over de aanwezigheid van de das in West-Brabant in te zamelen en vanuit die kennis een plan op te stellen om zijn terugkeer te bevorderen.

De das is de voorbije jaren bezig aan een voorzichtige opmars in de regio. Vanuit de populaties net over de grens in Waals-Brabant trekken ze zoetjesaan noordwaarts. De meeste waarnemingen betreffen helaas nog altijd verkeersslachtoffers. Dikwijls zijn dat jonge dieren op zoek naar een nieuw territorium. Blijkbaar reikt hun zoekareaal al tot Dilbeek, zoals een vondst op de Brusselse Ring aantoonde. In het zuiden van het Pajottenland zijn her en der al levende dassen of sporen ervan gezien.

Ken jij oude verhalen over het voorkomen van de das in de regio? Weet je ergens een verlaten dassenburcht liggen? Of heb je recent een das waargenomen in de buurt? Seintje naar [Griet Nijs, griet.nijs@natuurpunt.be](mailto:Griet.Nijs@natuurpunt.be)

aan de bladvoet. Bij de Canadapopulier is er een kleine ruimte tussen de bladvoet en de eerste zijnerf. Een uitdaging voor onze Dilbeekse waarnemers...

Blad van zwarte populier

Blad van Canadapopulier